

¡Al ataque!

À l'attaque!, Robert Guédiguian, 2000

Comèdia entorn a la lluita d'una família obrera per fer front a la suspensió de pagaments de l'empresa per a la qual treballen

El compromís de Robert Guédiguian

Guédiguian és el director de pel·lícules com *Màrius i Janette*, *De todo corazón* o *La ciudad está tranquila*, que l'han convertit en un dels cineastes més suggerents del nou realisme social europeu, en la línia d'altres directors com Erick Zonca, André Téchiné, Xavier Beauvois o Laurent Cantet.

Els començaments de Robert Guédiguian en el món del cinema foren a principis dels anys vuitanta. Ell havia pertangut al partit comunista i amb una colla d'amics, la major part d'ells originaris com ell de barris obrers, decideixen escriure el guió de la seva primera pel·lícula, *Dernier été* (1981), rodada al barri on havia nascut. «Tractar temes socials a França als anys vuitanta era una cosa considerada *demodé*, era una mica com anar contracorrent.» Aquesta ha estat la línia seguida per la seva filmografia.

Al llarg del 2000 va estrenar dos films, *La ciudad está tranquila* i *¡Al ataque!* La temàtica d'ambdós respon a la preocupació del director pel procés imparable de la globalització postcapitalista, definida en la seva vessant negativa per la consolidació i la creació de bosses de marginalitat en

el món i a l'interior de les societats occidentals. El procés de generalització d'un model econòmic sustentat en les noves tecnologies i la conversió dels béns en serveis està tenint conseqüències directes en les relacions socials i aguditza les desigualtats. És una cosa que, en general, el discurs cinematogràfic dominant acostuma a defugir, autocomplaent i acrític.

Davant d'això Guédiguian és, sens dubte, un director compromès. Pensa que el cinema ha de dir alguna cosa. Evidentment, el director no pot presentar solucions, però sí que ha de pensar en les propostes que presenta per ajudar el públic a entendre el món en què viu. D'aquí també el seu compromís polític ja que pensa que és imperatiu rehabilitar la política. Aquesta ha de reprendre el poder ara en mans de l'economia. «M'agradaria que la base i l'arrel de la democràcia siguin altre cop importants; no m'agrada viure en un món on estic subjecte als capricis de les multinacionals.»

Un conte obrer

Es tracta, de nou, si es pot anomenar així, d'una mena de faula o de conte obrer que ens ofereix un retrat de la societat obrera amb totes les seves virtuts i defectes, i els seus problemes.

La història parteix de dos curiosos joves guionistes en crisi (Xavier i Yvan) que es proposen escriure un guió cinematogràfic sobre temes socials ambientat a l'humil barri marsellès de L'Estaque. Les seves personalitats contraposades, els seus dubtes, les seves discussions sobre la possibilitat i els límits d'un cinema polític, si la pel·lícula s'ha de fer perquè es necessària artística o socialment, quin paper tenen els personatges, sobre si el diàleg pot semblar pamfletari... són qüestions que ajuden a construir la pel·lícula de forma amena.

La història es va construint al voltant d'un garatge de reparació d'automòbils, «Moliterno & Cie» i la família que el regenta. Per tant, el guió de Xavier i Yvan es forma a partir de la vida real d'aquesta família marselesa. En aquesta mena de conte, tots els protagonistes tenen el seu paper i esdevenen una mena d'herois quotidians que sobreviuran a les seves dificultats. Gigi i el seu cosí Jean-Do arreglen els cotxes. Després Lola els neteja i Marthe prepara les factures. L'avi Pepé és qui dóna el toc de revolta ensenyant al seu nét cançons revolucionàries italianes, i Vanessa i Mouloud venen flors i erissos al mercat.

Les dificultats arriben quan la multinacional per a la qual treballa fonamentalment el garatge anuncia el seu tancament per tal de traslladar la seva producció a països subdesenvolupats. L'efecte dominó es produeix quan la suspensió de pagaments fa que la família no pugui fer front al pagament del préstec demanat per a tirar endavant el negoci. Òbviament, el banc es desentén de la situació personal que passa la família i l'única cosa que vol és cobrar.

La capacitat transformadora del cinema

Guédiguian fa una radiografia del món obrer i es rodeja dels col·laboradors habituals (Ariane Ascaride, la seva companya, Pierre Banderet, Jacques Boudet i Jean-Pierre Darroussin) i en fa una intel·ligent comèdia, formalment original, que fa riure, amb situacions divertides, mentre planteja la lluita de classes, ridiculitza la classe empresarial i bancària, i contraposa la bona vida dels guionistes amb la família humil l'existència de la qual depèn d'ells i de les seves ocurrències.

És un atac contra el capitalisme i la moral empresarial que només té com a finalitat el benefici. Alhora, i posant-hi els dos guionistes com a personatges, vol ser una mena de reflexió cinematogràfica. Per a Guédiguian, el cinema és la seva forma de militància política, ell creu en la seva capacitat transformadora, amb una màxima: «algunes vegades es guanya, altres es perd, però no s'ha de deixar de lluitar.» Aquest cop ho fa en forma de conte, perquè un conte així ens ajuda a ser més lleugers, cosa que no vol dir que no parli de coses importants.

Filmografia

2001

Marie-Jo et ses deux amours

2000

La ciudad está tranquila

1999

¡Al ataque!

1998

De todo corazón

1997

Marius y Jeannette, un amor en Marsella

1995

A la vie, à la mort!

1989

Dieu vomit les tièdes

1985

Ki lo sa?

1985

Rouge mid

1980

Dernier été

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Robert Guédiguian

Guió: Jean-Louis Milesi, Robert Guédiguian

Producció: Gilles Sandoz, Michel Saint-Jean i Robert Guédiguian

Fotografia: Bernard Cavalié

Música: Jacques Menichetti

So: Laurent Lafran

Muntatge: Bernard Sasia

Nacionalitat: França

Any: 2000

Durada: 90 minuts

Equip artístic

Ariane Ascaride: Lola

Pierre Banderet: Senyor Moreau

Frederique Bonnal: Marthe

Patrick Bonnel: Henri, el vago

Jacques Boudet: Pépé Moliterno

Christine Brücher: senyora Moreau

Romane Dahan: nadó

Jean-Pierre Darroussin: Jean-Do

Jean-Jerôme Esposito: comptable

Jacques Germain: presentador de TV

Alain Lenglet: Neils, el banquer

Gerard Meylan: Gigi

Miloud Nacer: Mouloud

Laetitia Pesenti: Vanessa

Jacques Pieiller: Xavier

Denis Podalydes: Yvan